
SZÓSZÉK – ŪRASZTALA

Lőrinczi Károly

„ÍME AZ EMBER!”

Jn 19,15

A felolvasott bibliai vers alapján az emberről kívánok beszélni. Nem egy emberről, hanem „az emberről”. Több mint 5 milliárd, talán már 6 is él a Földön abból az élőlényből, isteni teremtményből, akit embernek nevezünk. Vajon ebből a sok milliárdnyi emberből kire mutathatunk rá, hogy ez az ember? Vannak gyermekek és öregek, férfiak és nők, tudósok és tudatlanok, hívők és hitetlenek, fehérck, feketék, sárga és rézbőrűek. Ki az ember ebből a nagy tömegből? A gyermek vagy az öreg, az ifjú vagy a meglettkorú, a férfi vagy a nő, a tudós vagy a tudatlan, a hívő vagy a hitetlen? Mindegyik és egyik se. Bármelyik lehet. Ezek ugyanis nem ismertető jegyei az embernek, magának „az ember“-nek.

Véleményem szerint csak kétféle ember van: jó ember és rossz ember. Nyilvánvaló, hogy a jó ember az, akire rámutathatok bátran, a tévedés veszélye nélkül: „Íme az ember!” Íme az ember, aki Isten képmása, Isten gyermeke.

Beethoven nemcsak a zenéhez értett, hanem az emberi lélekhez is. Ő mondotta azt a nagy igazságot, amelyet meg kellene jegyeznie minden embernek, tudósoknak és tudatlannak, hívőnek és hitetlennek, vezetőnek és vezetettnek: Az emberi felsőbbségnek egyetlen jele van csupán — a jóság. A jó ember az eszményi ember!

Hitünk és meggyőződésünk szerint ilyen eszményi ember volt Jézus. Ezért tartjuk őt a mi tanítómesterünknek, a mi eszményképünknek. Ő mindenkire jó volt. Különösen a betegekhez és szenvedőkhöz. Tudta, hogy ezeknek van szükségük orvosra. A rossz emberek azonban nem szeretik a jóságot. Jézust elfogják és halálra ítélik. Mielőtt keresztfeszíté-
nek, gúnyt űznek belőle. A jóság és szeretet királyát megkoronázzák tövisből font koszorúval. Vállaira bíbor palástot tesznek. Kezébe királyi jogar helyett a büntelenség jelképét adják, a csomó nélküli kákát. Térdet hajtának előtte, mint király előtt illik, aztán rátámadnak, arcul verik, leköpdösik. Ilyen körülmények között gúnyként hatnak Pilátus szavai is: „Íme az ember!” De Isten a gúnyból fakadó szót is igazsággá változtatja, Jézust az emberiség egyetlen jogos és örökös királyává, eszményképévé tette. Ő lett „AZ EMBER”.

Tudomásunk van arról, hogy Jézus nem tartotta magát méltónak a „jó” nevezetre. A gazdag ifjú így szólítja meg: Jó Mester! De Jézus figyelmezteti: „Miért mondasz engem jónak? Senki sem jó, csak egy, az Isten”.

Mi azonban jónak nevezzük őt. De ugyanakkor vele együtt valljuk, hogy tökéletesen jó csak egy, az Isten.

Sokan, vannak, kik időnként és alkalmakként jóságról tesznek bizonyosságot, de ezek se jók minden esetben. Az ember gyarló, rosszra hajlamos. Önző, másról könnyen megfélekedező. Igazán csak önmagát szereti, önmagához jó. Nem csoda hát, ha az emberben sokszor csalódik. Vannak, akik olyan sokszor vagy olyan mélyen csalódnak az emberben, hogy meg is utálják az embert. Szívesebben látnak környezetükben egy állatot, mint egy embert. Az állatban nem csalódnak. Az állat hű az ő gazdájához, gyakran még az érdemtelen, a rossz gazdához is. Nemcsak a mesében, a valóságban is megtörténik, hogy a vágató ló megáll, ha érzi, hogy hátán ülő gazdája megszebesült, s a nyeregben bizonytalanul ül. Megáll, hogy ne üsse meg magát, vagy ő maga ne tapossa össze, ha leesik hátáról az ő gazdája. A kutya gyakran tovább gyászolja, vonítva, böjtölve, éhezve gazdáját, mint legközelebbi hozzátartozói.

Tomcsa Sándortól olvashatjuk az alábbi, idekiváncozó karcolatot, „Még egyszer a ló“ címmel. Egy lóval gazdája szemet szállít a Rózsadombra. A macskaköveken megsűszük a ló lába és leesik az utca kövezetére. Aki látja, mind odaszalad. Szídják a kocsist, simogatják a lovat. Mindez 1939 őszén, mikor már folyt a II. világháború. A nyitott ablakon át hallszik a rádió hadijelentése: Itt és ott lelőttek ennyi és ennyi repülőgépet, a halottak száma ennyi meg ennyi. Elsüllyesztettek ennyi meg ennyi hajót. Bombázták ezt és azt a várost... halott ennyi... sebesült annyi. A hírekkel senki se törődik. 40—50 ember forog a ló körül. „Állatmentő egyesületre volna szükség“, mondja valaki. Szegény lóval mi lesz? Az író nézi a jelenetet. Valaki ölébe veszi a ló fejét, amely kinyitja szemét s az íróra tekint, mintha kérdezné: „Ugye jó volna lónak lenni? Az ember gonoszsága miatt az emberből kiábrándult ember már-már jobban szereti az állatot, mint az embert.

Milyen nagy szüksége volna a világnak a jó emberre. Ebből van a legkevesebb. Van ügyes ember, van erős ember, van tudós ember, nincs hiány ezekben, de hiány van a jó emberben.

Az emberiség többet kellene áldozzon a jó ember megformálására, kinevelésére. Tudományra, fegyverre, sportra, szórakozásra fordítja minden erejét s közben elfeledkezik csaknem teljesen a legfontosabbról, a jóságról. Pedig ez az alap. Erre lehetne egyedül egy békés, gazdag, boldog világot építeni minden ember részére. De hol tanulhat jóságot az ember? Az iskolákban? Nincs ilyen tantárgy. Észnevelés és testnevelés van, de léleknevelés alig. Egyedül az egyház, teljesen magára hagyatva, legfőbb az irodalom és művészetek által támogatva, próbálja évszázadok és ezredek óta megformálni, kiművelni a jó embert. A gyermek a vallásórán, a felnőtt a templomban hallhat egyedül jóságról. Ezért van olyan pótolhatatlan, nélkülözhetetlen szükség az egyházra.

És itt jön a lelkészek szerepe. Az Istenbe vetett hit és vallás kérdéseivel együtt, állandó feladata minden lelkésznek az emberi jóságot művelni, a jó embert formálni. De nemcsak szóval. Ma már mindenki tudja: a leghatásosabb módszer mindenfajta nevelésben a példaadás. A szülő hiába mondja gyermekének: fiam, légy jó, ha közben ő rossz. Így van a lelkész esetében is. A lelkész is példakép kell legyen: jó ember, igaz ember — másképp hiabavaló minden beszéde. A lelkész nem teheti azt, mint az orvos, aki mondja betegének: mondjon le a cigarettáról s az ital mértéktelen használatáról, mert ártalmas az egészségre, ő viszont cigarettá-

zik és iszik. A lelkésztől ennél többet várnak. Ellenkező esetben így szólnak hívei: „Bort iszik és vizet prédikál“.

Sajnos, meg kell állapítanunk azt is, hogy nem könnyű jónak lenni. Nem könnyű, mert a jó embernek sokat kell tünni. Sok bántalmat kell elszenvedni. Hiszen a mai emberek se sokkal jobbak, mint Jézus idejében. A mai emberek közt is bőven vannak, kik Jézust keresztre feszítenék. Olvastam egy festményről, mely éppen erről szól. Jézust ábrázolja. Bekötött szemmel, kezében tartja a Földgolyót és egy kormánypalcát. Mindkét oldalról durva, kegyetlen emberek köpdösik, ütik, verik. A festő azt akarja ábrázolni, hogy Jézus uralkodik a világ felett, az emberek felett. Ő kormányozza a világot, az emberiséget. Helyesebben: uralkodna a világon, vezetné az embereket, de azok, ahelyett hogy alávetnék magukat, ütik és verik, kigúnyolják a jóság királyát. Jézus bekötött szeme pedig azt kívánja kifejezésre juttatni, hogy nem kíváncsi arra, hogy ki üti, ki köpdösi.

Amikor könyörtelenek, durvák és gonoszak vagyunk, Jézust, a mi eszményképünket gúnyoljuk ki, ütjük arcul. Legyünk hát jók. Igyekezünk a tökéletességre, hogy lehessünk Isten, gyermekei, lehessünk Jézus tanítványai, lehessünk mi is Isten munkatársai, lehessünk emberi emberek, lehessünk „az ember“. Ámen.

Prédikációvázlatok

NOSZTALGIA

Préd 7,10

1. Keserű sorsa van a zsidó népnek Egyiptomban. Agyagból téglát gyúr. Ütik, verik, állatként bánnak vele. Isten segítségükre siet. Mózes által kivezeti népét a rabszolgaságnak, az állati sorsnak földjéről. Mégis, ezt a baromi életet is siratja a pusztában, míg vándorol a tejjel-mézzel folyó Kánaán, az „édes otthon“ hazája felé: „Bár meghaltunk volna az Ur keze által Egyiptom földén, amikor a húsos fazekak mellett ültünk, amikor jól lakhattunk vala kenyérrrel“. (2Móz 16,3)

2. A jelen nehézségei mindig a múlt fele terelik az ember figyelmét. Az idő múlásával megszépül emlékezetünkben a múlt. Lám, a zsidó nép még a rabszolgasorsra is, mint szépre emlékezik, jelensorsa nehézségei miatt.

3. Kilencéves kisgyermek voltam. Szüleimmel, testvéreimmel együtt a menekültek kenyérét ettük — ettük volna. Csűrben, szalmán aludtunk. Pár lépésre tőlünk hidat robbantottak éjszakának idején, cserepek hullottak reánk. Nappal — visszavonuló, sebesült, rongyos, holtfáradt katonáinkat szemléltük. Sorsunk nagyon szomorú volt. Mégis, ma már — és nagyon régóta — úgy emlékszem vissza azokra a napokra, mint gyermekkorom legszebb napjaira. Maga a falu, mintha város lett volna, széles utcákkal. A legfönnebb 10 m hosszú fedeles híd mintha maga a „Lánc-